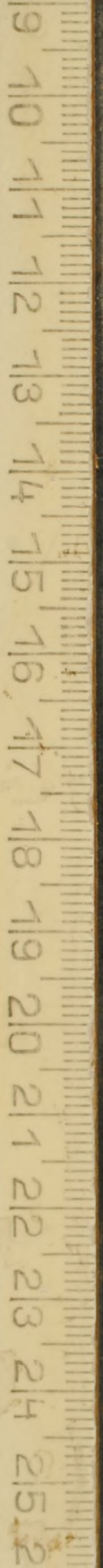

et iusticiā tuam filio regis. **I**udicauit
ipsa tuū iusticiā et pauperes tuos
iudicio. **S** iudicauit montes iudiciū
ipso et colles iusticiam. **I** uocabunt
pauperes ipsi et caluos faciet filios ipsi
et humiliabit calumpniatores.

Et manebit cū sole et ante lunā.
Et manebit et memorabitur nomen eius.

[illegible]

544

[illegible][illegible]

XLIII. f—

RAIKI.

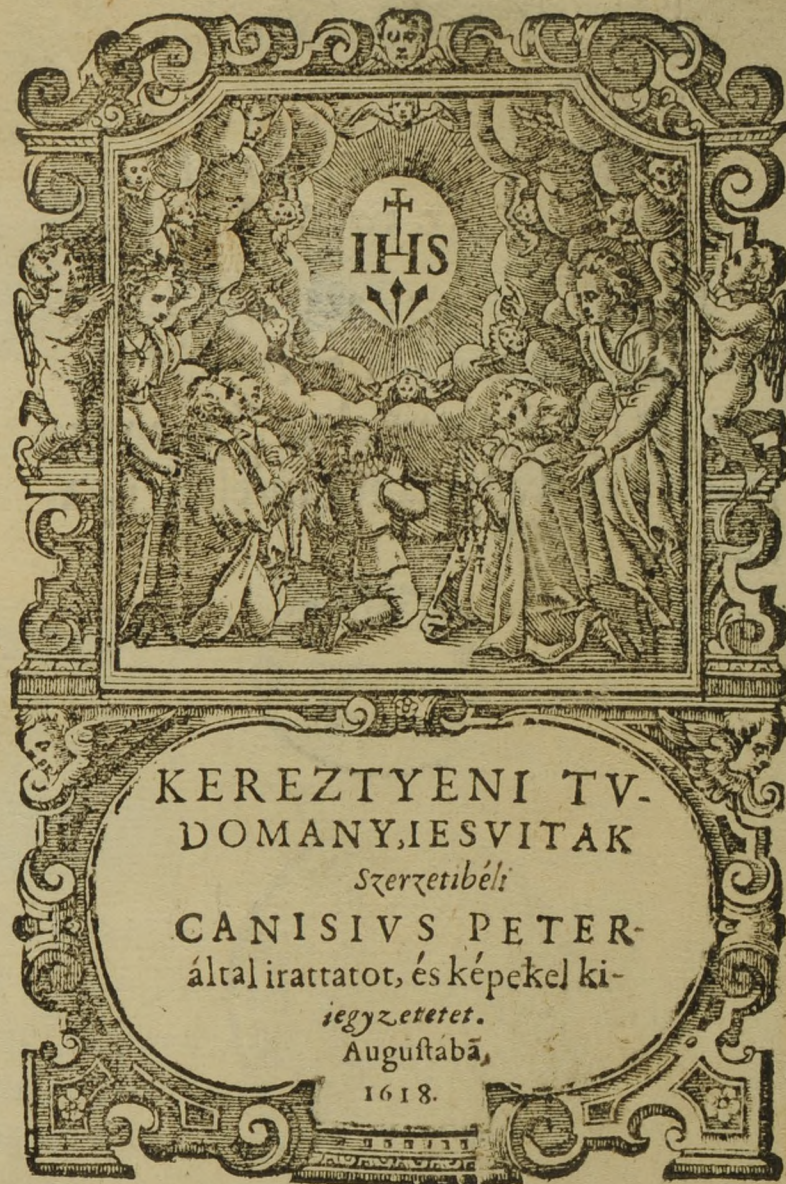
544.

Biblioth. Jan Kowich.

a Képes Gyűjteménybe való.

Teljes.

Novitatus Trinichinensis
Societ. Jesu Catalogo Inscriptus
Anno 1618

fzi a' képek látása a' Deáktalanokban: mert ezekben, a' tudatlanok-is látták, a' mit követniük kellyen; ezekben olvasának, a' kik írást nem tudnak. Ez a' bölch tudományu, és nagy szentséggel tündöklő Doktor, és több Istentől tanult Sz. Atyák (kiket Krisztus Urunk az ő Anyaszentegyházában vezérő Mesterről adott) jól tudták, melly hasznosok legyenek a' Szent Képek; és menyire segítség, az üdvösséges jóban-valo gyarapodásban, akár-mi rend-bélieket-is, de kivált-képpen a' nevendékeny ifúságot: kik azokban, mint valamelly fényes tükörben, szemlélvén a' Keresztyéni jószágoknak szép példázatit, nem csak könnyebben, s gyönyörűségében, de sőt hasznosban-is, vitetnek a' Keresztyéni tudománynak szükséges ismeretire. mivel, egy bölch Poétának mondása-szerént,

*Segnius irritant animos demissa per aures,
Quàm quæ sunt oculis subjecta fidelibus:*

Nem

Nem hat úgy emberbe, a' mit hall fülével,
Mint az, a' mit szinte maga lát szemével.

Ezt azért meg-gondolván a' mi Szerzetünk-béli P. Joannes Baptista Romanus, igen hasznos munkát tölt, midőn a' Keresztyéni tudománynak fő részeit, azokra mutató szép helyes Képekkel, egy könyvetskébe foglalván, az emberek-eleibe adta. Kit az-után egy-néhányan, ezen Istenes dolgot hasonlóságtól akarván terjesztetni, követtek; a' végre leg-főképpen, hogy a' képek, a' meg-magyarázott dolgoknak rendi értelméhez, mellyet, a' mi Szerzetünk-béli Teologus, KANISIUS PETER, az ő-tőle íratott, és immár sok Nemzetségek-közzé oszlott Katekismusában, tartott, szép világoson alkalmaztatnának.

De mivel efféle könyvetskének, hol szűk, s hol drága-volta-miatt, nem mindenütt, s nem minden tehette szerit; méltó-is vala, hogy azon egy mun-

A ; kával

kával több Országokra-is terjedne ez a lelki haszon: egy-nehány tekintetes fő emberek találkozána, kik, mind tanáchokkal, 's mind költségekkel segítségül lőnek, hogy ujonnan, a' Katekismusra- valo efféle szép új Képek, jóllehet nem rézbe, mint az-előtt, hanem puszta págba (hogy a' szegénység-is kevesebb költséggel hozzá férne) ki-mettségnek, és ki-nyomtattnának. mint-hogy egy-nehány esztendővel ez-előtt, sokaknak üdvösséges elő-menetelekre, nemcsak Német és Deák nyelven, de Cheh, Krányitz, Lengyel, és több nyelvek-is ki-bocháttatott.

Hogy azért ez Istenes munkában a' mi Hazánk-is részesülne, igé tetézett, Nemzetünk Lelki javára, a' P. Kanisius Katekismusát, a' meg-mondott Képek-keleggyüt (mellyeket, még 1618. esztendőben, Augusztában készíttettek) Magyar nyelven-is ki-nyomtatnunk; a' mint, Isten segítségével, immár szemün-

münkel-is láttuk ki-nyomtatva lenni. Melly aiatatos, és Isteni félelemre 's szeretetre indító könyvetskével, mind Egyházi, mind külső rendek (kik alattok-valókra tartoznak szorgalmas gondot viselni) lelki éppületekre, és üdvösséges hasznokra élhetnek.

Engedgye a' nagy kegyelmű Isten, hogy a' lelki élet buzgóságának tüze, melynek gyulafztására minden igyekezetünket vezérlyük, e' kis munka-által is gerjedgyen, és mindenek szívében langazzon. Nagy-Szombatban. Pünkösdi havának, 28. Napján: 1624. esztendőben.

P. F. S. I.

KANISIVS PETERNEK,
A' JESUITAK RENDIN-VA-
LO THEOLOGUSNAK,

KÖZÖNSEGES KERESZTYENI
Tudománya.

E L S Ő R E S Z E.
A' Hitről, és a' Hitnek Agazatiról

*Ki mondatik Keresztyénnek és
Katolikusnak?*

A Z, a' ki a' Keresztségnek szentségét
fel-vévén, a' J E S U S Kristusnak,
igaz Istennek és Embernek, üdvösséges
tudományát, a' közönséges Keresztyén
Anyaszentegyházban vallya; és semmi-
némű tudományokhoz, a' vagy véleke-
désekhez nem ragaszkodik, ollyakhoz,
mellyek az Anyaszentegyháznak értel-
métől idegenek.

A' KATO.

*A' Sz. Kereszt jelével, miképpen jegyzi
magát a' Katolikus Keresztyén?*

Homlokáról az mellére, és az balról az jobb vállára
vívén kezét, ezt mondgya: *Atyá + nak, és Fiú + nak, és Sze-
+ Lélek Istennek nevében.*

Igy-is jegyzi magát: Az jobb keze hüvelykével, keresz-
tetvét az hom + lokán, szá + ján, és mel + lyén, azon igéket
mondván: *Atyá + nak, és Fiú + nak, és Sze- + Lélek Istennek nevében.*

Mire

*Mire kel először a' Keresztyén embert
tanítani?*

Hitre, Reménységre, Szeretetre,
Szentségekre, és a' Keresztyéni igazság-
nak tiszteire.

Michoda a' Hit?

Istennek ajándéka, és világosság,
kivel az Ember meg-világosittatván,
erőssen ragaszkodik azokhoz, kiket az
Isten meg-jelentett, és mi-nékünk az
Anyaszentegyház-által előnkbe adott,
hogy hidgyünk; vagy vagyon nyilván-
valo Irás azokról, vagy nincsen.

*Somma-szerént, mit kel a' Keresz-
tyén embernek hinni?*

Az Apostoloktól szerzettetett Hit-
nek Tizen-két ágazatit.

*Melleyek azok a' Tizen-két Aga-
zatok?*

Ezek, tudnia illik:

I.

1. **H** Iſzek egy Iſtenben, mindenható
Atyában, menynek és földnek
Teremtőjében.

2. Es Jesusban Kristusban, ő egy
Fiában, mi Urunkban.

III.

3. Ki fogantaték Szent Lélektől, szü-
leték SZÜZ MARIATÓL.

IV.

IV.

4 Kínzaték Ponczius Pilatusnak alatta,
meg-feszítették, meg-hala, és el-te-
metteték.

V.

V.

5. Szálla Poklokra, harmad napon halottaiból fel-támadá.

VI.

VI.

6. Mene mennyekbe, ül a' mindenható Atya Istennek jobja-felől.

B

VII.

VII.

7. Onnét leszen meg-jövendő , itélni
eleveneket, és holtakat.

VIII.

VIII.

8. Hiszek Szent Lélekben.

B 2

IX

IX.

9 Közönséges Kerésztyén Anyaszent-
egyházat, Szenteknek éggységét.

X.

X.

10 Bűneinknek bochánattyát]

B 3

XL

XI.

11. Testnek fel-támadását.

XII.

XII.

12. Es az örök életet. Amen.

Mia

B 4

*Mit akar a' Hitnek Első Agazattya,
Hiszek egy Istenben, mindenha-
tó Atyában?*

Ielenti az Istenségben-valo első személyt: az-az, az Meny-béli Atya Istent, ki mindeneket nehezség-nélkül meg-mivelhet, és kinél semmi lehetetlen dolog nincsen: ki minden láthatando, és láthatatlan állatokat, mennyet és földet, egy szavával teremtet, meg-tart, és vezérel az ő jóvóltával, és bölcheségével.

Az Második Agazattya mire-valo,

Es J E S U S ban Christusban?

Adgya előnkbe az Istenségben második személyt, IESUS Krisztust tudni illik, Istének természet-szerént-valo, egyetlen egy Fiát, örökről-fogva születtetett, és Atyához hasonló egy állatu, Urunkat, és Meg-váltónkat, ki minket elveszetteket meg-szabadított.

Az Harmadik mire-táit,

Ki fogantaték Sz. Lélektől?

Az mi Eüdvözítőnknek meg-tesztelésének titkait veti előnkbe. Mert, ugyan azon Istének fia, mennyekből alá-szálván, emberi természetet vőtt-fel: de kivált-képpen-valo módon, úgy-mint, ki fogantatott Atya-nélkül, Sz. Lélek Istennek ereje-által, és születtetett az szeplőtelen Szűz Mariától.

Az Negyedik mire-vezérel,

Kínzaték Poncius Pilátus-alatt?

Az

Az emberi váltságának titkairól szól: Mert, ugyan azon bizony Istennek fia, az fel-vőtt emberi természet-szerént, szenvedett nagy kínokat, mi-érettünk, és minden bűnösöknek meg-váltásáért: jóllehet ártatlan bárány vala, de mind-azáltal Poncius Pilátusnak Fejedelemsége-alatt meg-feszítették, és az Keresztfán halált szenvedé, és annak-utánna el-temetterék.

Az Eötödik Agazat miről vagyon,

Szálla Poklokra?

Krisztus fel-támadásáról-valo titkot foglal-é, ki Lelke-szerént Lymbusra szálla, az Szent Atyáknak meg-szabadítására: és annak-utánna, halálának harmad napján, ugyan azon testet ismét fel-vévén, tulajdon hatalmával halottaiból fel-támadá.

Mire int az Hatodik Agazat,

Méne mennyekbe?

Krisztusnak menybe menereliről szól, úgy-mint, ki el-vegezvén az mi váltságunknak dolgait, Atyához méne e' világból, és az Egekbe, onnen erejével, győzedelmesen fel-méne, holott az Atya Istennek dűcsőségében mindenek-főlött helyheztetett.

Mit akar az Hetedik Agazat,

Onnét leszen el-jövendő, itélni?

Ielenti az utolsó Itéletnek napját, mikor Krisztus Emberi személyében, mindeneknek látára az Egből ismét alá-szál, mind jóknak 'smind

B 5

gono-

gonoszoknak, holtaknak és eleveneknek, rettenetes Itélő-birája lészen, és kinek-kinek mind az ő chelekedetek-fzerént meg-fizet.

*Az Nyolczadik mit ad előnkbe,
Híszek Szent Lélekben?*

Adgya előnkbe az Szent Lélek Istent, Sz. Háromságban harmadik személyt, ki az Atya Istentől, és az ő Sz. Fiától származik, egy örök Isten, egy hatalomban, és egy méltóságban uralkodik, egyetemben imádatik és tiszteltetik ő-véllek.

Mit jelent az Kilenczedik,

Közönséges Keresztyén Anyaszentegyházat?

Négy dologra tanít minket, kit székség hogy el-hidgyeünk.

Először, Hogy, az igaz Keresztyén Anyaszentegyház, Egy: tudni illik, IESUS Krisztusnak, egy lélekben, egy hitbē, s mind hit-felől- való tudományban, mind az Szentségeknek egy módon- való szolgáztatásában, egy Fő és Vezér-alatt az közönséges Keresztyén Anyaszentegyházban, Krisztusnak helytartója, és Sz. Péter successora-alatt.

Másodszor, Ugyan ezent, Szentnek híszszeuk: mert meg-szenteltetik Krisztustól, ugy-mint, fejétől, és Jegyesétől, kinek jegyzettetett, az igaz Hitnek és Szentségeknek-általa, és az Szent Lélektől mind örökké igazgattatik.

Harmadszor, Ugyan azon Anyaszentegyházat, vallyuk Közönségesnek lenni: mert tellyes ez világon ki-terjedett, és Krisztusnak minden idő-béli hiveit magában foglallya.

Negyedszer és utólszor, Hogy ebben az Anyaszentegyházban, Szenteknek eggyesége vagyon: tudni illik, nem csak azoknak, kik híven ez földön bújdosnak, hanem azoknak-is, kik ez világból ki-múltanak: és némellyek közzeul- lők immár Meny-országban országolnak, némellyek pedig oda-menődők, minek-utánna az ő beunóknek rútságiból, Purgatoriumban, a hol most vannak, meg-tisztittatnak. Kik minnyájan, ugy-mint egy Testnek tagjai, egy-mást segítik, közöttök- való jo chelekedetekkel, érdemekkel, imádságokkal, és az Szent Misé áldozattyának, és az Anyaszentegyház Szentséginek erejében részeltetnek.

*Mire tanít az Hitnek Tizedik Agazattyá,
Beunóknek bochánattyát?*

Jelen-

Ielen-valo Istennek kegyelmességét mutatya minden bűnösökhöz, hogy sen ki kétségbe ne essék bűneinek bochánattyá-felől, chak hogy az közönséges Anyaszentegyházban maradgyon, és annak Szentségivel igazán éllyen.

Tizen-eggyedik miről vagyon,

Testnek fel-támadását?

Bizonyíttya az Halottaknak életre-valo fel-támadásokat, és az utolsó Itélet napját erősíti: holot az Christus itélő széki-előt, fejenként ezen testben elevenē megyünk, hogy ki-ki mind, az mit chelekedett testében, vagy jól, vagy gonoszúl, jutalmát vegye.

Mi vagyon az Vtölso Agazatban,

Es az örök életet?

Az Keresztyéni hitnek, és Iószágos chelekedetnek jutalmát, az bődög halhatatlanságot mutattya: hogy bizonnnyal tudgyuk, hogy ez világi életnek-utánna, más világ vagyon, énnel sokkal külömb, bátorságosb, és meg-maradandó, mely rendeltetett azoknak, kik hísznek, és engednek az Christusnak.

Mond-

*Mond-meg rövideden- valo sommájáz
a' Hit ágazatinak.*

Teljes szívennel, és számmal egyetemben, vallom az egy Ur Istent, kinél semmi-nemű jobb, nagyobb, a' vagy bölchebb állat nem gondoltathatik. Ugyanezen Isten, állattyában és Isteni

és Isteni természetiben egy, személyében három, tudni illik, Atya, és Fiu, és Sz. Lélek: úgy hogy, ez az három személy, egy, igaz, örök, véghetetlen, és meg-foghatatlan Isten, kitől, ki-által, és kibé vannak mindenek. Az Atya, minden állatoknak teremője: Az Fiu, emberi nemzetnek meg-váltoja: Az Sz. Lélek, az Anyaszentegyháznak, és az Krisztus hiveinek meg-szentelője, és igazgatója. Annak-okaért, erre az szentséges, és el-választhatatlan Sz. Háromságra néznek, az Hit ágazatinak Három fő részei: Első, mely az Teremtésről vagyon, az Atyáé. Másod, az Válságról, nézi az Fiat. Harmad része, az Meg-szentelésről, tulajdonítottatik az Szent Léleknek.

Michoda az Anyaszentegyház?

Mind azoknak, kik az Krisztus hitit, és tudományát vallyák, gyülekezeti: mely gyülekezet, Krisztus-után, ez földön egy fő Pásztor-alatt igazgattatik, és birattatik.

*Hány rend-béli emberek, idegenek az
Anyaszentegyházról?*

Elsőször, az Sidók, Pogányok, és Hittől-szakadtak.

Másodszor, az Eretnekek, tudni illik azok, kik meg-keresztelkedtek, és vakmerő-képpen óltalmazzák tévelygéseket az közönséges Hit-ellen.

Harmadszor, kik az Anyaszentegyház-nak

nak békeségétől, és eggyeségetől ő-magok eltávoznak.

Negyedfzer, kik az Szenteknek eggyeségetől, az Szentségeknek részelterésétől, és az Anyaszentegyháznak kebeléből, és az Isteni szolgálattól, az Egyházi hatalom-által, méltán kirekesztetnek: ezeket szoktuk mondani Atokban lenni. Kik minnyájan az Krístusnak testétől, mely az Anyaszentegyház, el-választattanak, és idegenek: és annak-okáért, részetlenek lesznek az örök életben, és üdvösségben, Eördögnek, és örökké-valo halálnak rabságára méltók, ha meg nem térnek. kiktől, minden Keresztyén embernek magát kel őltalmazni: de kivált-képpen az Eretnekektől, és Sifmatikusoktól, nem különben, mint egy veszedelmes dög-haláltól.

Miről ismérhetem, a' vagy választhatom meg az igaz Keresztyént az Eretnektől?

Erről, hogy az igaz Keresztyén, Krístusnak, és az Anyaszentegyháznak méltóságát éppé valya. Továbbá, valamit az Anyaszentegyháznak Pásztori, és igazgatói közönséggel el-vegeztenek, annak, minden kétség-nélkül hiszen: Mert valaki az Anyaszentegyházat nē halgattya, úgy tartfad azt (Krístus mondgya) mint egy Pogánt, és nyilván-valo bűnőst. Innét vagy on, hogy, valaki az Anyaszentegyházat nē tartya Annyának, Isten annak nem leszén Attya.

MASO-

MASODIK RESZE.

A' REMENSEGRŐL, ES AZ
IMADSAGROL.

Michoda a' Reménség?

Istentől emberbe öntetet jószág, ki-által, erős bizodalommal várjuk üdvösségünknek, és örök életünknek javait.

Honnét tanulhattuk-meg, a' jo reménségnek, és könyörgésnek módgyát?

Abból az Imádságból, mellyet ő-maga Krístus Urunk, és Mesterünk, tulajdon szent szájával szerzett, és hagyott.

*Mond-el részenként a' Mi-
atyánkat:*

Első

Első Kérés:

1. **M**I Atyánk, ki vagy mennyekbē:
Szenteltessék te neved.

Máso-

Második:

2. Jűjőn te-országod'

Harm-

C

Harmadik:

3. Légyen te akaratod, mi-képpen
mennyben, azon-képpen földön-is.

*Negyed-**Negyed:*

4. Mi kenyerünket mindennapiat
adgyad nekünk ma.

Eötödik:

Hatodik:

5. Es bochásd-meg nekünk a' mi vétkeinket, miképpen mi-is meg-bochátunk ellenünk vétetteknek.

Hato-

Hatodik:

6. Es ne vígy minket kísértetbe.

C 3

Hete-

Felédik:

7. De szabadíts a' gonosztól. Amen.

Mit

*Mit kíván ennek az Imádságnak elei,
Mi Atyánk, ki vagy mennyekben?*

Istennek ő Főlségének hozzánk-valo jó-
vóltárol emlékeztet, ugymint, ki minket, az Atya
Isten Krisztus-által, fogadott fiává, és örökösivé
fogada. Es hogy az Atyának édes nevezetivel,
indíttassunk az Istennek buzgósággal-valo sze-
retetre, és bizodalommal-valo könyörgésre.

Mit magyaráz, az Első Kérés.

Szenteltesék te neved?

Iámbor fiaknak kegyes és méltó kívánsá-
gokat: kik azt kívánnák, hogy mindenkor, és
mindenütt, magokban, és egyebekben, az örök-
ké-valo Főlségnek ismértei, félelme, tisztelése,
szereteti, és tiszteleti öregbedgyék: végezetre,
valami nézi, ugy-mint fő és jeles Atyának, di-
chőségét.

Az Második Kérésben mit kívánunk,

Iűjőn te Országod?

Kivánnjuk Meny-orzágnak dichőségét, és
az örökké-valo boldogságnak meg-nyerését,
hogy a' Krisztussal örökké uralkodgyunk.

Az Harmadikban, mit,

Légyen te akaratod?

Az Ur Isten malasztyának segítségét kér-
jük, hogy a' mi mennyei Szent Atyánknak aka-
rattyát, mint meny-országban az Boldogok,
azon-képpen e földön mi-is tekélltetesen, gyor-
san, és áthatatosan tellyesíthessük.

Az Ne

C 4

Az Negyedikben mit kérünk.

Mi kenyerünket mindennapiat adgyad nekünk ma?

Kivánnjuk meg-adatni nekünk, kik néznek testi és lelki életünknek táplálására: úgy-mint, éledelt, és ruházatot, Istennek ígését, és az Anya-szentegyháznak Szentségét.

Az Ötödikben mit akarunk.

Es bochásd-meg nekünk a mi vétkeinket?

Bűneinknek bochánattyát kérjük, hogy mi-is készek leszünk meg-bochátani fele-barátunknak ellenünk-való vétkeit.

Mit kívánunk az Hatodikban.

Es ne vigy minket kísértetbe?

Kivánnjuk a mi gyarló életünkben, hogy Istennek ereje-által támogattassunk, ki-által e' Világ-ellen, Test-ellen, Eördög-ellen meg-óltalmaztassunk: hogy semmi-képpen a' kísértet meg ne nyomjon, és a bűnnek ne engedgyünk.

Az Hetedik és utolsó Kérésben mit kérünk.

De szabadíts a gonosztól?

Kivánnjuk Istennek kegyelmességét, ki-által óltalmazzon-meg minket, testi és lelki nyomoruságtól, mind e' világon, a mennyire üdvösségünkre vagyon, mind a más világon. Amen, az-az, úgy légyen: ki-által jelentyűk, a reménlett, és kívánt dolgoknak el-vételét, mellyek ez Hét Kérésben foglaltatnak.

Michoda sommája vagyon ez Imádság első Kérésnek?

Az négy első kérésből meg-tetszik, miné-mű jó-

mű jókat kellyen e' világon életünkben Isten-től reménlenünk, és kérnünk: mellyek-közzül, Első, és leg-nagyobb, az Istennek tisztessége, és dichősége. Másod, a mennyei bódogság. Harmad, Isten akarattyához-való köteletségünk, és engedelmsünk. Utolsó, testünknek és lelkünknek szükséges táplálása. Ez sommája a Négy első kérésnek.

Az több Kéréseknek-is, mond-meg rövideden-való értelmét?

Az Három utolsó kérés, jelenti a gonoszokat, kiktől, kérnünk kell Istét, hogy minket meg-óltalmazzon: tudni illik, bűntől, ki meny-orfzágnak kapuját bé-téfi. Annak-főlőtte, kísértettől, ki minket, ha az Istennek segítsége velünk nem lesz, az ő ereje-által bűn-tételre vonson. Utólszor, e' jelen-való, és következő életnek nyomoruságitól. Tanít azért minket ez az Imádság, mind a jó dolgoknak meg-nyerésére, mind a gonoszoknak tollunk el-távoztatásának keresére.

*Mint mondod-el Afzszonyunk Szűz Mariá-
nak az Angyali üdvözlétet?*

Eüdvöz-légy MARIA, malaszttal tel-
lyes, Ur vagyon te-veled, te vagy ál-
dott Afzszony-állatoknak-közötte, és
áldott

áldott te méhednek gyümölcske JESUS
KRISTUS.

Afzszonyunk Szűz MARIA, Istenek
Szent Anyja, imádjgy mi érettünk bű-
nösökért, most, és halálunknak oráján.
Amen.

Honnét

*Honnét származott ez a Szűz Mariá-
nak üdvözleti?*

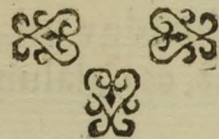
Először, Gabriel Arkangyalnak, és Szent
Ersébet Afiszonynak példájából. Annak-után-
na, az Anyaszentegyháznak régtől-fogva-valo
szokásából, és egyenlő értelméből.

Mi haszna vagyon ennek az Üdvözletnek?

Az szeplőtelen Szűz Mariának, és a mi U-
runk I E S U S Christusnak meg-tesztelésének,
kedves, és üdvösséges emlekezetit juttattya c-
szünkbe. Továbbá, ínt arra, hogy Szűz MA-
RIAnak kedvét, és Isten-előtt érettünk-valo ese-
dezését engeszteljük magunknak.

Mit tanulunk ez Üdvözletből?

Szűz Mariának meg-mondhatatlan drága-
látos ajándékot, és dichéretit: hogy az Ur Isten-
től, kivált-képpen-valo ajándékokkal, és jószá-
gokkal meg-ékesített: hogy ugyan azon Szűz,
és Anya: hogy minden üdö-béli afiszony-állá-
tok-között áldott: hogy királyoknak királya-
nak, Krisztusnak mi Urunknak és Istenünknek,
szülője: és ez-okáért, mi-nékünk Istennél-
valo kedv-találónk, és örök életnek
szülője.

HAR-

HARMADIK RESZE.

A' Szeretetről, és Tíz Parancholatról.

Michoda a' Szeretet?

Istentől emberbe öntetett jószág, kivel Istent
ő-magáért, fele-barátunkat Istenért szerettyük.

*Hány parancholattya vagyon az
Szeretetnek?*

Kettő kivált-képpen: Szeresséd a te Ura-
dat Istenedet tellyes szíveddel, tellyes lelkeddel,
tellyes eszeddel, és minden erőddel. Ez az első
és leg-nagyobb parancholat. Az másik, e'hez ha-
sonlatos: Szeresséd fele-barátodat, mint tehen-
magadat. E' két parancholatban, függ a tellyes
Törvény, és a Profeták.

*Miről ismértetik-meg az Istenhez-
valo szeretet?*

Arról, ha az ő parancholatit meg-tartod:
Mert ez az Isteni szeretet, hogy az ő paranchola-
tit meg-örizzük, és az ő parancholati nem nehe-
zek. Sőt önnem-maga-is Krisztus így tanít: Az
kinél az én parancholatom vagyon, és meg-tar-
tya, az, a ki engemet szeret.

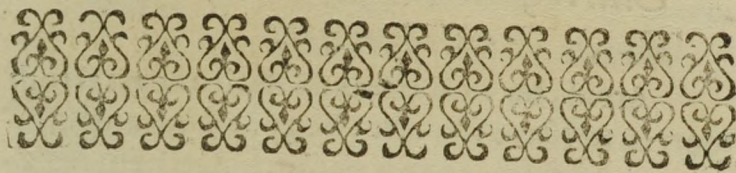
Az

*Az Atyafiúi Szeretet, miről ismer-
tetik-meg?*

Az Atyafiúi Szeretet, békeséges, kegyes: az atyafiúi szeretet, nem irégykedik, gonoszúl nem chelekedik, fel nem fualkodik, nem tisztesség-kívánó, maga hasznát nem keresi, meg nem háboríttatik, gonoszt nem gondol, álnokságon né örül, az igazságon örvendez, mindeneket hiszen, mindeneket reméni, mindeneket el-visel.

*Ha e' Két parancholatban függ a' Kereszttyén
szeretet, mire-valo hat a' Tíz parancholat?*

Ióllehet kettő a Szeretetről-valo parancholat, kiben foglaltatik a Törvénynek tellyes-vólta: mindazáltal, a Tíz parancholat-is ezekhez adatik, hogy nyilvánban meg-értsék mindenek, mellyek nézzenek, mind az Istennek szeretetire, mind pediglen michoda szeretettel tartozzunk fele-barátunknak.

Mond-el a' Tíz parancholatot:

I.

I.

EN vagyok a' te Urad Istened; ide-
Egē Istenid ne légyenek én-előttem:
faragott képet ne chinálly magadnak,
hogy aztimádgyad.

II.

II.

Istennek nevét, heában ne vegyed:
mert az Ur, büntetés-nélkül nem had-
gya, a' ki az Ur Istennek nevét heában
véfzi.

III.

III.

Meg-emlekezzél rólla, hogy
ünnepeket szentelly.

D

IV.

IV.

Atyádat Anyádat tisztellyed, hogy hosz-
szú életű lehess a' földön, kit a' te U-
rad Istened ád te-néked.

V.

V.

Ne őlly.

D 2

VI.

VL

Ne paráználkodgyál.

VII.

VII.

Ne orozz.

D 3 VIII.

Hamis tanuságot ne szólly a' te fele-barátod-ellen.

Féle-barátodnak Felestgét ne kívánnyad.

X.

Se házát, se mezejét, se szolgáját, se szolgáló leányát, se ökrét, se izamárát, se egyéb-némű jószágát.

Mit

*Mit akar az Első Parancholat,
Ne légyenek idegen Istenid?*

Tíltya, és kárhoztattya à Bálvány-imá-
dást, hamis Isteneknek tiszteletit, ördöngössé-
get, varásló a' vagy bűbajos tudományokat, jö-
vendő-mondást, babonás szer-tartásokat, és
minden-némű Istennek tisztefsége-ellen-valo-
dolgokat. Viszontag kívánnya mi-tőlünk,
hogy egy Istent hidgyünk, tisztellyünk, és se-
gétségül híjunk.

Illik-e à Szenteket tisztelnünk, és segítségül hírnunk?

Illik, de nem a'képpen mint az Istent, kit
vartozunk tisztelnünk, és segítségül hírnunk, ugy-
mint teremtőnket, meg-váltónkat, és minden
javainknak adóját: hané, sokkal aláb-való mó-
don, tudni illik, mint Istennek választot barátit,
mi-nékünk pedig Isten-előtt esedező óltalmin-
kat.

*Ellens-vagyon-e az Első Parancholatnak, hogy Krisztus Vrunk
képének, és à Szentekének, tisztefséget térszünk?*

Ninchen: mert ennek à parancholatnak,
Faragot képet ne chinálly magadnak, utánna ve-
ti leg-ottan az okát, Hogy imádgjad azt, tudni
illik, Pogány módra, kik à hamis Isteneknek ké-
peket chinálnak, és Bálványokat Isten-gyanánt
imádgják. Mir pedig à képekben, Krisztus Urū-
kat, és à Szenteket (kiknek példái) tisztellyük,
à mi Eleinknek jo szokások-szerént.

*Mit tilt-meg à Második Parancholat,
Istennek nevét heában ne vegyed?*

Tíltya

Tíltya az Isten nevének tisztetlenségét, kivel illetik a hamisan esküvők, káromlók, azok, kik Istenre, Szentekre, és egyéb teremtetett állatokra, ok-nélkül, igazság és bocsúllet-kivül esküsznek.

Mit paranchol a Harmadik.

Meg-emlekezzél rólla, hogy Ünnepet szentelly?

Paranchollya, hogy az Anyaszentegyháznak Eüdnep-napit alázatos chelekedetekkel megszentellyük: mellyet chelekedhetünk, a Templóba-valo menésünkkel, Mife hallásunkal. Kézi munkától pediglen, és külső foglalatosságtól tellyességgel meg-tílt.

Az Negyedik mire int,

Atyádat Anyádat tisztellyed?

Hogy a mi Szüleinknek, kik Isten-után minket e világra hoztanak, engedelmeséggel, tisztességgel, szükségeknél idején segítséggel, és minden szolgálatnak nemivel, eleget tegyünk. Továbbá, hogy mindē Fő gond-vifelő rendeket, és mindē Egyházi Fejedelminket, Atyánk-gyanánt tartsuk: az ő szavoknak engedelmesek légyünk: hatalmokat, és méltóságokat bõchüllyük.

Mivel tisztetlik az Anyaszentegyháznak hatalma, és méltosága?

Azzal, ha a közönséges Koncziliomoknak szerzésit: az Apostoloknak, és Szent Atyáknak bé-võtt végezésit: annak-fõlõtte, a mi Eleinknek dichéretes szokásit, zúgolódás-nélkül megtartjuk: Továbbá, ha az Anyaszentegyháznak

fõ

fõ Pásztorinak, és Püspökinek engedelmesek lészünk. Holott fõlõtte igen vétkeznek azok, kik az Isteni szolgálatot, az Anyaszentegyháznak szerzésit, és szer-tartásit meg-szegik, és el-ronnyák: Koncziliomokat, és Püspököket rágalmazzák: Egyházak jószágát el-ragadozzák: Templomokat, és szentelt edényeket meg-ferteztetnek.

Az Eüödik Parancholat mirõl vagyon.

Ne õlly?

Meg-tílt minden-némü külső erőszakot, öldöklést, boszszuság-tételt, mellyek fele-barátunknak testének, és életének ártnak. Annak-fõlõtte, haragot, gyûlölséget, boszszu-állást, harag-tartást, és minden sziv-béli gonosz akaratot, mellyek fele-barátunknak ártalmára néznek, ki-rekeszt, és tellyességgel el-vág.

Mirõl szól a Hatodik.

Ne paráználkodgyál?

Tíltya a paráznaságot, és minden házasság-kivül-valo fertelmes életet: továbbá, mindent, valami a tiszta életnek, szemérmetségnek, és tisztaságnak ellene vagyon. Mert, a ki csak meg-tekinti-is az Afzszony-állatot gonosz kívánságra, immár szivében vétkezett velle.

Az Hetedik Parancholatban mit tílt az Isten.

Ne orozz?

Tíltya a lopást, tolvajlást, kóborlást, ragadozást, usorát, hamis nyereséget, chalárdaságot, alnaksággal-valo szerződést, szõverséget, adást, vételt, és minden afféle váltást, a' vagy cherélést, mely-

melyben à Keresztyéni szeretet meg-bántatik,
és fele-barátunk meg-chalatik.

Az Nyolcadikban mi vagyon,

Hamis tanuságot ne szolly fele-barátod-ellen?

Tiltatik à hamis tanu-bizonyság-tétel, ha-
zugság, rágalmazás, hizelkedés, Atyafiak-közt-
valo háboruság-szerzés, és nyelvünknek mindē^e
fele-barátunk-ellen-valo gonofzsága, mellyek
szoktanak lenni, köz-közpük, rágalmazók, átko-
zódók, hazugok, és hamis hitűek-által.

Az Két utolsó Parancholat mit kíván,

Ne kívánnyad fele-barátod Feleségét, se marháját?

Tíltya à más ember Feleségének, és jófszá-
gának kívánságát: mert, nem chak hogy el nem
szabad hamissan à másét venni, de még akara-
tunk-szerént-is sem kel indittatnunk arra, à ki
nem miénk, ugy hogy, tulajdon jófságunkal
meg-elégedvén, minden irégység-nélkül éllünk
à világon.

Somma-szerént, mi végre-valo à Tiz parancholat?

Hogy Istenünket, és fele-barátunkat tisztá
szívből szeressük: melynek bizonyására, az Ur
Isten Két Táblára adá-ki à Tiz parancholatot. Az
Első Táblán, három dologra tanittatunk, mel-
lyek néznek az Isteni szeretetre. A' Másodikbá,
két dolog magyaráztatik, mellyek néznek fele-
barátunknak szeretetire.

*Az Első Táblán-valo három Parancholat, miképpen
tanit minket Istennek szeretetire?*

Ugy, hogy à Kettei, tíltya à vétkeket, kik
Isten tisztességének igen ellene vannak: Bálvány-
imádást,

imádást, hamissan-valo esküvést, Istentől el-sza-
kadást, Eretnekséget, és babonaságot. A' Harma-
dik arra ínt, hogy az igaz, és tiszta Isteni szolgál-
latot, szívvel, szájjal, híven chelekedgyük: mel-
lyet mikor meg-chelekedendünk, az Isten akkor
egyedül, tulajdon tiszteletivel tiszteltetik, és
imádtatik.

*Az Második Táblán-valo Parancholatok, mint adgyák
elünkbe fele-barátunkhoz-valo szeretetünket?*

Ugy, hogy fele-barátunkhoz-valo kötele-
zéseket, rend-szerént magokban foglalják: tud-
ni illik, hogy ne chak szájunkal öregbeket tisztel-
lyünk, de chelekedetünkkel-is, szánkal, és akara-
tunkal, mindének használni igyekezzünk, és sen-
kinek ne ártsunk, se fele-barátunknak testében,
se házasságábá-valo személyében, se pediglen à
mi nézi-külső jófságát. Rövid szóval, az, hogy,
valamit nem akar sz magadnak lenni, te se miveld
azt másnak: Valami jót pedig kívántok hogy
mivellyenek veletek az emberek, ti-is azt mivel-
lyétek ő-véllek. mert ez à Törvény, és à Profe-
ták.

*È Tiz parancholatnak-kivülle, vannak-e egyéb
Parancholatok?*

Vannak általán-fogva, kiket nem chak hasz-
nos, hanem ugyan szükség-is meg-tartatunk:
kiváltképpen az Anyaszentegyháznak Para-
ancholatit, kinek, ugy-mint szentséges Anyánknak,
és Krisztus Urunk Iegyesének, minnyájan, kik
Keresztyének vagyunk, tartozunk engedni.

Hány

Hány Parancholati vannak az Anya-
szentegyháznak?

Eőt számláltatik kivált-képpen.

I.

Az Anyaszentegyháznak szokott Eün-
nep-napit meg-űllení.

II.

Eünnep-nap Místt böchülletesen
hallani.

III.

III.

Bizonyos napokon parancholt böjtöket meg-tartani, és némely éledelektől- való meg-tartóztatás.

IV. Bű-

IV. és V.

Bűneinket minden esztendőben a' Keresztyén Anyaszétegyháznak törvényszerént- való Egyházi emberének meggyonni. Ha nem többször, egyszer min-

E

den

den esztendőben Húsvét-táján, az Oltáriszentséget hozzánk venni.

Mihafszna vagyon ezeknek a' Parancholatoknak meg-tartásának?

Az Anyaszentegyháznak, ilyen, és egyéb efféle Szerzési, a' vagy Parancholati, Előszőr, a' Keresztyéni hitet, alázatoságot, és engedelmeiséget gyakorlyák. Továbbá, az Isteni tiszteletet, tisztefséges életnek módgyát, és a' közönséges békeséget nevelik, meg-tartják, és ékesítik. Végezetre, arra igé hfznosok, hogy minden dolgok ékesfen, és szép rend-tartással légyenek az Anyaszentegyházban: és, hogy-ha azokatszeretéből meg-tartjuk, örök életet-is nyerhetünk azok-által.

NEGYE-

NEGYEDIK RESZE.

A' Szentségekről.

Michoda a' Szentség?

Az Ur Istennek láthatatlan kedvének, a' vagy malasztyának, láthatandó jegye, mellyet ő Szent Főlsége szerzett a' mi meg-szentelésünkre. Mert, más az a' mit látunk a' Szentségben, más a' mit abban vészünk: Láttjuk a' külső jegyet, de vészük az el-rejtetett lelki malasztot, mellyet Szentség állattyának nevezünk.

Hány Szentség vagyon?

Hét, mellyeket az Anyaszentegyház Kristustól vött, az Apostolok-által, és mind ez-ideig meg-tartott.

Ezek pedig azok:

E 2

I.

I.

Kereszttség.

II.

II.

Bérmálás.

E

III.

III.

Oltári szentség.

IV.

Penitencia.

V.

Utolsó Kenetelés.

VI.

Egyházi rend.

VII.

Az Házasság.

A' SZENTSÉGEKRŐL.

*Mi okért kell a Szentségeket tisztelni, és nagy
bőchülletben tartani?*

Először azért, hogy a mi Urunktól és Istenünktől szerzetttenek az Új törvényben. Másodszor, mert az Ur Istennek, üdvösségünkre szükséges, és bővséges szent malasztyát, né chak jegyzik, hanem úgy, mint Szent Lélek Istennek edényi, magokba-is foglalják, és azoknak adgyák kik méltán veszik. Harmadszor, mert jelen-való eszközül, az-az, Isteni orvosságul adatanak mi-nékünk a bűn-ellen, a mi Samaritanusunktól. Negyedszer és utólszor, mert Istennek malasztyát, a jámborokban meg-tartják, nevelik, és öregbítik.

Mi oka, hogy az Anyaszentegyház a Szentségeknek szolgáltatásában, nemminémű külső Czeremoniákkal szokott élni?

Sok jeles Okokból mivel az Anyaszentegyház: Mindeneknek-előtte, hogy, a kik nézik a Szentségeknek szolgáltatását, intessenek arra, hogy semmi világi dolgokat ott ne véllyenek lenni, hanem, mindeneket Isteni titkokkal tellyeseket, kik mi-tőlünk kivált-képpen-valo tiszteletet kívánnak. Továbbá, hogy azokban, kik a Szentségekhez járúlnak, öregbítsék a belső tiszteletet, kire az Isten kivált-képpen szokott nézni. mert a külső Czeremónia, jele, és bizony-sága a belső szív-béli tiszteletnek. Annak-főlötte, hogy, a kik szolgáltatták a Szentségeket, nagyobb méltosággal, és nagyobb haszonnal, járjanak az ő tisztekben, mikoron a régi Anyaszentegyháznak szerzésihez, és a Szent Atyáknak nyom-

nyomdokihoz híven ragaszkodnak : Mert nyilván vagy on, hogy effele Czeremoniáknak nagyobb része, az Apostoloknak idején el-kezdett, mind ez-ideig szünetlen meg-maradott az Anyaszentegyházban. Végezetre, effele dolgokkal, az Anyaszentegyházban meg-tartatik a jó módon-va lo szer-tartás, nevededik a közönséges békeség : ki gyakorta külső szokásoknak el-változásával, a' vagy ujitásával, igé meg szokott bomlani.

Michoda a Kereszttség?

Az Uj Törvénynek első és igen szükséges Szentsége, ki egyszer adatik vízben : ki-által Lélek-szerént ujonnan születünk, bűneinknek tel-lyes bochánattyát vészük, Istennek haivá fogad-tatunk, és az örök életnek örökösivé irattatunk.

Michoda a Bértálás?

Uj Törvénynek szentsége, ki azoknak ada-tik a Püspöktől, kik immár meg-keresztelkedte-nek : kiből, a Szent Kenetnek, és a szent igéknek-általa, kegyelem adatik, és a Lélek meg-erősítetik, mind hitünk erősítésére, mind Krisztus nevének (ha kívántatik) bátorsággal-va lo val-lás-tételére.

Hány tanúság vagy on az Oltári Szentségről, kit kívál-téppen szükség mindennek tudni?

Eőt : Első, az Oltári Szentségnek állattya-nak igazsága. Másod, a Kenyérnek és Bornak változtatása, Krisztus testévé és vérévé. Harmad, ennek a Szentségnek illendő imádása. Negyed, az Aldozat. Eötöd és utolsó, Hozzánk-va lo vé-rele.

Micho-

Michoda az Oltári Szentségnek állattyanak igazsága?

Az, hogy hiszszük Krisztust, mind Istensége (mind Embersége-szerént, az Oltári szentség-ben, bizonnyal, és éppen jelé lenni, minek-után-na a Kenyeret, és a Bort, az igazán fel-szenteltre-tett Egyházi ember, a Krisztustól adatott igével meg-áldgya.

Minémü változás lesz en az igék-által, mellyekkel a Szentséget meg-áldgya a Pap?

Az, hogy Krisztus ez igék-által azt cheleke-szi, hogy a kenyér Testé, és a bor Vérré változik tellyességgel, annyira, hogy a Kenyér, és a Bor, meg-szünik lenni az Oltári Szentségben.

Mint kell az Oltári Szentséget imádni?

Hasonló-képpen, mint Krisztus, Ur, és örök Isten imádtatik, ugy-mint, kinek jelen-voltát is-mérjük. Annak-okáért, mind testi, és lelki tisz-telettel, mint méltó-is, alázatosan tiszteletlyük ezt a Szentséget.

Mi-okáért mondgyuk az Oltári Szentséget Al-dozatnak lenni?

Mert az Uj Törvénynek, tiszta, és vér-ontás-nélkül-va lo áldozattya, ki az Oo Törvény-beli véres áldozatok helyébe következött. Aldozta-tik pedig naponként, élő és meg-holt hívekért, a Szent Misében : Mert az Oltári szentség, né chak a végre-va lo, hogy chak a községtől vétettség, hanem, hogy áldoztásék-is a Paptól, bűneink-nek bochánattyára, és a Krisztus halálának szün-telen-va lo emlékezetire : mely minden üdőben áldoztatott az Anyaszentegyházban.

Mit

Mit kell az Oltári szentségnek vételésén tartanunk?

Azt, a mire az Anyaszentegyháznak hiti és méltosága tanít minket: hogy a községnek igaz elég, a Kenyérnek színe-alat a tellyes Krisztust hozzá venni, melly vétellel (valaki nem méltatlanul járul hozzá) Istennek bővséges malasztyát, és örök életet nyer magának. Melly két dolog, az Oltári szentségnek hasznának, és gyümölcshének, méltán és igazán hivattatik: és annál hasznosb, mentől többször e Szent és üdvösséges Kommunion méltán gyakorlattatik.

Michoda a Penitencia?

A' bűnből-valo második meg-tisztulás, és azoknak, kik ujonnan a bűnbe estenek, szükséges Szentség: kiből a vétkezett emberek kéri, az Egyházi emberek pedig adgyák, bűnnek bochnattyát.

Hány része vagyon a Penitenciának?

Három: Töredelmesség, az-az, bűneinkből-valo bánkodás, gonosz életnek meg-útálása, és jó életnek kívánsága. Gyónás, az-az, az igaz Egyházi ember-előtt bűneinknek elő-számlálása. És Elég-tétel, melly semmi nem egyéb, hanem a mi vétkeinknek, szabad-akarattunk-szerént, magunkban-valo bocsfzu-állása, hogy a Penitenciának méltó gyümölcshét chelekedhesünk.

Az Utolsó Kenés Michoda?

Oly Szentség, melyben a betegek, a szent Olaj-által, és a Krisztusnak ígéje-által, nagy betegségekből gyakorta meg-künyebbülnek. Annak-fölötte, hogy boldogból e világbol ki-múl-

hassanak.

hassanak, és (a mennyire szükséges) testekben egésségre fordúlhassanak.

Az Egyházi rend michoda?

Oly Szentség, ki-által az Egyházi embereknek, és az Egyházi szolgáknak, kivált-képpen-valo hatalom adatik, hogy az Egyházi tisztekben, jó módon, és méltán el-járhassanak.

Vége, sive, az Házaság michoda?

Férfinak és Afiszony-állatnak törvényszerént-valo egybe köteleztetése, melyben el-választhatatlan társaság szerzettetik, Istennek malasztyával meg-ajándékoztatnak: a végre, hogy tisztesség-szerént, és Keresztynül, szüllyék, fel-is tartsák magzattyokat: annak-fölötte, hogy a resti fertelmességnek bűnét töllők el-távoztathassák.

Vagyon-e a Szentégek-közt valami különbség?

Vagyon: Mert a Kereszttség, Bértálás, és az Egyházi rend, csak egyszer adatik embernek, nem többször. Továbbá, a Kereszttségnek fel-vételére, kötelesek mindenek: az Oltári Szentséghez-valo járulásra, azok kötelesek, kik okossággal élhetnek: a Penitencia, szükséges azoknak, kik a Kereszttség-után bűnbe esnek. A' többire pediglen, szabad akarattunk vagyon, ha élünk-e velle a' vagy nem, csak hogy egyikét se utálljuk-meg, és, mikor annak ideje vagyon, el ne mulassuk.

E O T O D I K R E S Z E.

A' Keresztyéni Igazságnak tiszteiről.

Hány tiszte van a Keresztyéni
Igazságnak?

Kettő: Távozzál-el a gonosztól, az-az, a bűntől, és chelekedgyél jót.

Miképpen óhattyá-meg magát ember a büntől, és mine
chelekedhotik jót?

Eönnön-magától nem lehet, hanem à Krisztusnak kegyelme-által, és à Szent Lélek malasztásával és segítségével fel-fegyverkeztetett Keresztyén, chelekedhetik jót : ugyan tartozik-is velle, hogy, à menyire à gyarlóság engedi, igazánéllyen, és à törvényt be-töltse.

Hány-féle Bűn wa gyon?

Két-féle : Eredendő , és Chelekedendő.

Michoda az Eredend² bán?

Eredendő bűn az, melly velünk születik, és a Kereszttségben Krisztusnak érdemből nekünk meg-bocháttatik.

Michoda à Chelekedondô bân ?

A' mi tulajdon bűnünk, melyet mi-magunk chelekedünk: mely semmi nem egyéb, hanem, Isten törvénye-ellen, és az Anyaszentegyház törvénye-ellen-valo kívánság, szóllás, és chelekedet.

Hány

Hány-féle a Chelekedendű bűn?

Két-féle: Halálos, és Bochánando. Halá-
losnak azért szoktuk nevezni, hogy a lelket je-
len-való halállal illeti: Mert, valamelly lélek vét-
kezik, meg-hal. Bochánandónak, mellyet Isten
könnyen meg-bochát, és ki-nélkül még az Iga-
zak sem lehetnek é világon.

Mi módon szokott az ember bűn-tételre vitéteni?

Három-képpen : Először, kísértetnek-
miatta. Annak-utánna, gyönyörködéssel. Har-
madszor, el-tekéltt akarattal, mikor ember el-
végezett szánt-szándékkal bűn-tételre hajol.

Mikor vétkeznek ember leg-főbbtöbb?

Mikor tudva és szánt-szándékkal, merő gonofságból vérkezik: és annak-főlötte dichekedik-is a gonofságban, jóra intők-ellen zúgódik, és üdvösséges tanácsokat tellyességgel megítállya.

Miért kell a Bűnt el-távoztatni?

Mert az Ur Istent meg-bántya, à bűnös em-
bert meg-fosztja à meg-foghatatlan jóttól, és
örök veszedelemre viszi.

Mellyek mondatnak Fő bűnöknek?

Azok kivált-képpen, melyekből, úgy-mint kút-főből, származnak minden bűnök.

Hány Fő bűn vagyon ?

Hér :

I. Kevély-

F

I.

Kevélység.

II.

II.

Fősvénység.

F

III.

III.

Bűjaság.

IV.

Irégység.

V.

Torkoláság.

VL

VI.

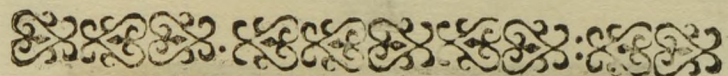
Harag.

VIL

VIL

Jóra-való reftség.

*Mi-képpen távoztathattuk-el eze-
ket a' bűnőket?*

Kristus IESUSnak segítségével, kivel egye-
remben mi-is munkálkodunk, meg-gondolván
a' bűnnek veszedelmes-vóltát és kárát, és az hét
bűnnel ellenkőző hét Iószágos chelekedetekben
magunkat gyakorlván.

*Mel melyek azok a' Iószágos chelekedetek, mel-
lyek ellenkednek e' hét Fő bűnnel?*

Ezek: Alázatofság, adakozás, tisztaság, ke-
gyelmesség, mértékletesség, tűrés, szüntelen-
valo áitatoság, és Isteni szolgálat.

*Mel melyek mondatnak Szent Lélek Isten-
ellen- valo bűnőknek?*

Azok, mel melyek az ő gonofzságokkal ugy
ki-rekesztik az Istennek kegyelmét, hogy, sem
e világon, sem a' más világon (kűnnyen) meg-
nem bocháttatnak.

*Hány Szent Lélek Isten-ellen- valo
bűn vagyon?*

Hat:

I.

Isten irgalmasságában-valo vakmerő
bizodalom, vagy a' bűnnek bünte-
tetlensége-felől- valo bizodalom.

II.

II.

Kétségbe esés.

III.

III.

A' meg ismért Igazság-ellen-
való törekedés.

IV.

IV.

Atyafilti szeretet-ellen-
való irégység.

V.

V.

Gonosz életben, tudva, és kemény szívvel-
való meg-maradás.

VI.

VI.

Penitencia tartatlanság, az-az, mikor
az embernek ninchen szándéka a'
Penitencia tartására.

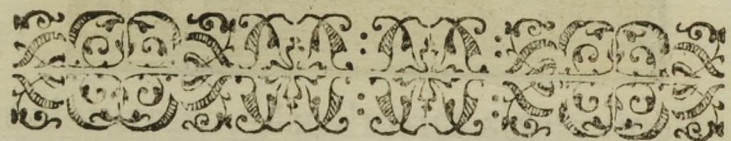
Miné-

*Minémű bűnök mondatnak az
Egbe kiáltani?*

Ollyak, mellyekben egyéb bű-
nőknél fölöttéb-valo szörnyű gonoz-
ság, és iszonyú fertelmesség vagyon, és
nyilván az emberi szeretetnek törvé-
nyét meg-szegik, és büntetést kiáltnak,
mellyeket gyakran rettenetes-képpen
e' világon-is meg büntet Isten.

Hány Egbe-kiálto bűn vagyon?
Négy:

I.

Szánt-szándékkal-való gyilkosság.

I.

G

II.

II.

Természet-ellen-való bűn.

III.

III.

Szegényeknek, árváknak, özvegyeknek nyomorgatása.

IV.

G 2

IV.

Szolgáknak, és munkásoknak bérek
meg-tartása.

Meltyek

*Meltyek mondatnak idegen
bűnöknek?*

Azok, mellyeket jóllehet más che-
lekedik, de mindazáltal méltán né-
künk tulajdoníttatnak: az-okáért, hogy
a' vagy mi segítségünk-által lesznek, a'
vagy mi engedelműnk-ből történnek.

*Hány-képpen tulajdoníttathatik
nékünk a' más ember
vétke?*

Kilencz-képpen:

G 3

I.

I.

Tanách-adással.

II.

II.

Parancholattal.

III.

III.

III.

Egyenlő akarattal.

IV.

Ingerléssel.

V.

Más gonosz chelekedetinek dichéreti-
vel, vagy hízeltkedéssel.

VI.

El-vesztegléssel.

VII.

El-engedésével.

VIII.

VIII.

Gonoszúl keresett marhában-valo.
részesüléssel.

IX.

IX.

Más ember gonofzságának óltalma-
zásával.

Miné-

*Minémű dolgok mondatnak Testi
chelekedeteknek?*

Ollyak, mellyeket szoktak chelekedni affé-
le emberek, kik test-szerént élnek, és Istennek lel-
ki fia-i-közzül magokat ki-vészik.

Mellyek a' Testi chelekedetek?

Szent Pál Apostol így számlállya-élő: Nyil-
ván vannak a' testnek chelekedeti: Paráznaság,
tisztátalanság, ferrelnesség, bájolás, ellenkezés,
versengés, irégység, feddődés, haragoság, há-
boruság, viszsa-vonyás, párt-ütés, gyűlölség,
öldöklés, részegség, tobzódás, és egyebek, mel-
lyekről ennek-előtte-is szóllottam vala ti-nék-
tek: most-is mondom, hogy a' kik ezeket chele-
kedik, Isten országának örökösi nem lesznek.

*Elég-e a' Keresztyén embernek gonosztól el-
távozni és bünt nem chelekedni?*

Nem elég, hanem annak-főlötte szükség
jót-is chelekedni, és gyakorlani a' jószágos chele-
kedeteket: mert, valaki érti a' jót, és meg nem
chelekedik, bünt vall benne.

*Michoda jót kell a' Keresztyén ember-
nek chelekedni?*

Közönséggel tartozunk, és kötelesek va-
gyunk mindenre, valami jót mutat, mind a' ter-
mészetnek törvénye, mind pedig az Istené, és
emberé. Annak-főlötte, ki-ki mind tartozik,
tulajdon

tulajdon hivatalya-szerént, az ő tisztiben el-jár-
ni, és Istennek malasztja-mellett hála-adással
munkálkodni: Mert, valamely fa jó gyümölcsöt
nem terem, ki-vágatik, és a tűzre vettetik.

*Mel melyek kivált-képpen a' Ióchelekedet-
eknek nemei?*

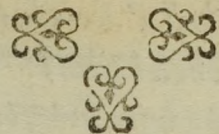
Azok, mellyekkel józanúl, igazán, és jám-
borúl élhetünk e világon: és mellyek-által az I-
gazak, napról napra jobban meg-igazúlnak, és
a Szentek meg-szenteltetnek.

*Hány-félékezek a' Ióchelekedet-
nek nemei?*

Három.

Tudnia illik:

I.

Bőjt.

II.

Alamifnálkodás, a' vagy
Irgalmasság.

III.

III.

Imádság.

Mellyekről így olvasunk, Tob. 12. v. 8. I6 az
Imádság, a' Bőjttel, és Alamifnával.

H 2

Mihaszna vagyon a' Iochelekedeteknek?

Az, hogy mind a' földi, 's mind a' más világi életnek jutalma ígértetik érte: Továbbá, az Ur Istent engesztelik: Istennek kedves malasztyát mi-bennünk meg-tartják, és öregbítik: Végzetre, a' Keresztyén embernek hivatallyát, bizonyossá teszik, és tekéletessé.

Michoda a' Bőjt?

Bizonyos napon, az Anyaszentegyháznak szokása és paráholattya-szerént, hús ételtől magát meg-tartóztatni, és napjában egy mértékletességgel-vaio étellel meg-elégedni. De ha közönséggel szöllünk, Bőjtnak mondhattuk, testünknek minden-féle fanyargatását, kit Istenért vészünk-fel, a' végre, hogy a' test a' lélek-alá vetessék, a' vagy hogy az engedelmeiség gyakorlattassék, a' vagy hogy Istennek kegyelmét nyerhefsük.

Michoda az Imádság?

Elménknek Istenhez-vaio fel-emelése, ki-ben könyörgünk az Istennek, hogy gonosztól meg-óltalmazzon: és mind magunknak, mind egyebeknek jót kérünk, a' vagy ő Szent Főlségének hálákat adunk.

Michoda az Alamisna, a' vagy Irgalmasság?

Oly io chelekedet, mely-által a' más ember nyavalyáján könyörölvén, segítségvel vagyuk néki.

Az Irgalmasságnak, a' vagy Alamisnának, hány-féle chelekedeti vannak?

Két-féle: Némellyek testi Irgalmasságnak chelekedeti: némellyek lelkiek. Az Testiek azok, mellyekkel testi szükségben segéllyük: Az Lelkiek pedig, mellyekkel lelki nyomorúságokban könnyebíttjük fele-barátunkat.

Hány Testichelekedeti vannak az Irgalmasságnak?

Hét:

I.

Ehezőknek ételt adni.

H ;

II.

II.

Szomjuhozóknak italtadni.

II

II

III.

III.

Mezteleneket ruházni.

H 4

IV.

IV.

Foglyokat ki-váltani.

V.

Betegeket látogatni.

VI.

Úton járóknak szállástadni.

VII.

Halottakat temetni.

Hány a' Lelki Irgalmafságnak chelekedeti?

Az-is Hét:

I.

Bűnösöket meg-feddeni.

II.

II.

Tudatlanokat tanítani.

III.

III.

Kételkedőknek jó tanáchoz adni.

IV.

Felé barátunkért Istent imádni.

V.

Szomorúakat vigasztalni.

VI.

VI.

Boszszuságot békével szenvedni.

I

VII.

VII

Fele-barátunknak vétkei meg-
bochátani.

A' Ió-

*A' Iószágos chelekedetek-közzül
mellyek leg-fellyeb-valók?*

A' Hitnek, Reménségnek, és Szeretetnek-
tatánná, kikiről immár szóllottunk, minden Ió-
szágos chelekedetek-között leg-fellyeb-valók
azok, mellyek a Keresztyénket inkább illetik.

Miért mondatnak leg-főbbeknek?

Mert ezek, ugy mint a több jószágos chele-
kedeteknek kút-fejei, mindē tiszta életnek mód-
gyát magokban foglalják.

Hány a' Fő Iószágos chelekedet?

Négy: Okosság, Igazság, Mértékletesség,
és Lelki erősség, a' vagy Alhatatosság: mellyek-
kel az ember Krisztusban azt nyeri, hogy okoson,
igazán, mértékletesen, és alhatatosan élvén, ked-
ves és kellemetes legyen az Ur Isten-előtt.

*Hány Ajándéki vannak a' Szent
Lélek Istennek?*

Hét: mellyek meg-nyugottanak Krisztus U-
runkon, azt mondgya a' Proféta: mellyek ő-től-
le, ugy-mint kegyelemnek kút-fejéből, egyebek-
re származnak: tudni illik, Bölcheségnek ajándé-
ka, Ertelemnek, Tanáchnak, Tudománynak,
Alhatatóságnak, Isteni tiszteletnek, és Isteni fé-
lelemnek ajándéka.

Mellyek

*Mel melyek mondatnak Szent Lélek
Istennek gyümölcsinek?*

Azok, mel melyeket chelékednek az Isten-felső emberek, kik lélek-szerént élnek, és mel melyek-által a lelki emberek meg-ismértetnek a testiektől.

*Hány gyümölcsi vannak a' Szent
Léleknek?*

Szent Pál Apostoltól é képpen számláltatnak-elő: Szeretet, öröm, békeség, tűrés, elmének szenvedtetése, jámborság, kegyesség, szelígy-ség, hit, mértékletesség, magunknak meg-tartoztatása, és a tisztaság.

*Mel melyek mondatnak Evangeliomi
Bóldogságoknak?*

Azok, mel melyekért az Evangeliomban bóldogoknak mondattatnak ollyak-is, kik, é világ-szerént, nyomorúltaknak és bóldogtalanoknak láttatnak.

*Hány Evangeliomi bóldogság
vagyon?*

Nyólcz, mel melyeket é képpen adott Kristus a Tábor hegyén előnkbe:

I.

I.

Bóldogok a' lelki szegények, mert ők
mennyeknek országai.

I 3

II.

II.

Bóldogok a' fzelígyek, mert ezek
bírnák a' földet.

III.

III.

Bóldogok a' kik sírnak, mert meg-
vígasztaltatnak.

I

4

IV.

IV.

Bóldogok a'kik éhezik és szomjúhoz-
zák az igazságot, mert meg-elé-
gítternek.

V.

V.

Bóldogok az irgalmasok, mert ők irgal-
matságot nyernek.

VI.

VI.

Bóldogok a' tiszta szívűek, mert ők
látták az Istent.

VII.

VII.

Bóldogok a' békeségesek, mert Isten-
nek fiainak hivattatnak.

VIII.

VIII.

Bóldogok a' kik háboruságot szenved-
nek az igazságért, mert övék men-
nyeknek országa.

Melleyek

*Melleyek mondatnak Evangeliomi
Tanáchoknak?*

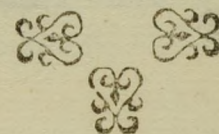
Azok, mellyeket Kristus Urunk né-
vellyességgel parancholt, ugy mint üd-
vótságunkra szükséges dolgokat : ha-
nem tanáchúl adott, ugy mint annak a'
ki fel-vézi, hasznos dolgokat.

Hány Evangeliomi Tanách vagyon?

Három kivált-képpen.

Tudnia illik :

I.

I.

Szabad akarat-fzerént-valo Sze-
génység.

II.

II

Érőkké-ülő Tisztaság.

III.

III.

Tekélletes Engedelem, melly-által
embereknek engedünk Istenért.

Mellyek

*Mellyek mondatnak embernek
Végső dolgainak?*

Azok, mellyek embernek leg-utólszor
történnek. Ugy-mint:

K

I.

I.

Halál.

II.

II.

Ítélet.

III.

III.

Pokol.

IV.

IV.

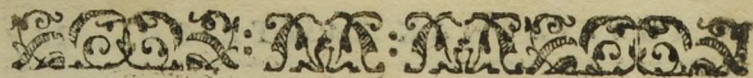
Mennyei dichóság.

Mellyekről így ízól a Bölch, Eccli. 7. v. 40.
Minden ckelekedetidben meg-emlekezzél a te
végső dolgaidról, és soha nem vétkezel.

VEGE.

Imádság

Imádság a' Chenditéskor.

Az Urnak Angyala üdvözlé Mariát, és Sz.
Lélektől fogada méhében. Eüdvöz légy Ma-
ria, &c.

Ime az Urnak szolgáló leánya, légyen né-
kem a te beszéded-szerént. Eüdvöz légy Ma-
ria, &c.

Az Ige testé lön, és lakozék mi-bennünk.
Eüdvöz légy Maria, &c.

Midőn az Ora üt.

En Uram 's én Istenem, adgyad, hogy ez
órától-fogva egész életemben kedvedet keres-
sem: és engedgyed holtomnak boldog oráját:
A' mi Urunk IESUS Krisztusnak általa. Amen.

Afztal-áldás.

Mindeneknek szemei te-benned bíznak Ur
Isten, és te adsz éledeket nekik alkalmas üdöb-
be. Fel-nyitod a te kezedet, és bé-töltesz minden ál-
latokat áldomással. Dichőség Atyának, és Fiú-
nak, és Szent Léleknek: Miképpen kezdetben
vala, és most, és mindenkoron, és örökkön örök-
ké. Amen.

Mi Atyánk, &c. Eüdvöz légy Maria, &c.

Aldgy-meg minket Ur Isten, és ez ajándé-
kidat, melyeket a te jó-vóltodból véjendők va-
gyunk: A' mi Urunk IESUS Krisztusnak általa.
Amen.

Hála-

Hála-adás.

Díchérjétek az Urat minden nemzetségek,
díchérjétek őtet minden népek. Mert meg-erős-
sítettett mi-rajtunk az ő irgalmasága, és az Ur-
nak igazsága örökké meg-marad. Dichőség
Atyának, és Fiúnak, és Sz. Léleknek: &c.

Mi Atyánk, &c. Eüdvöz légy Maria, &c.

Hálát adunk te-néked örök mindenható Ur
Isten, minden jó teteményidért: Ki élsz és uralko-
dol mind örökkön örökké. Amen.

Nyomtatták
P O S O M B A N,

M. DC. XXIV.
Eszteröden.